

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: 21Sas/7/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0924100563
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Bc. Marián Haladej
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2025:0924100563.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach, sudcom Mgr. Mariánom Haladejom, v právnej veci žalobcu: A. B., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX D., E. F., právne zastúpený: Mgr. Marcel Kandrik, advokát, so sídlom Sládkovičova 8, 080 01 Prešov, Slovenská republika, IČO: 50 005 871 proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom Špitálska č. 8, 812 67 Bratislava, Slovenská republika, IČO: 30 794 536 o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo UPS/US6/SSVRODPPKPC1/SOC/2024/8769 zo dňa 26.06.2024, vo veci rozhodnutia o peňažnom príspevku na opatrovanie a jemu predchádzajúceho administratívneho konania, takto

rozhodol:

I. Zrušuje rozhodnutie žalovaného, Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, číslo UPS/US6/SSVRODPPKPC1/SOC/2024/8769 zo dňa 26.06.2024 a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

II. Žalobcovi priznáva voči žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

odôvodnenie:

1. Správnu žalobou zo dňa 21.08.2024 doručenou Správnemu súdu v Košiciach dňa 25.08.2024 sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného (úplný názov žalovaného Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností Košice, sídlo Zádielska 2, 043 32 Košice, SR) č. UPS/US6/SSVRODPPKPC1/SOC/2024/8769 zo dňa 26.06.2024 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“ alebo „žalované rozhodnutie“) ako aj rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov (ďalej aj „prvostupňový správny orgán“) č. PO2/OPPnKŤZPaPP/SOC/2024/69957 zo dňa 07.03.2024 (ďalej aj „prvostupňové rozhodnutie“) a žiadal, aby správny súd zrušil žalované rozhodnutie a prvostupňové rozhodnutie a vrátil vec prvostupňovému správnomu orgánu na ďalšie konanie a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania.

2. Žalovaným rozhodnutím zo dňa 26.06.2024, ktoré bolo žalobcovi doručené dňa 02.07.2024 potvrdil prvostupňové rozhodnutie a zamietol odvolanie žalobcu vo veci odňatia peňažného príspevku na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou je G. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D., Slovenská republika (ďalej len „posudzovaná osoba“, alebo „posudzovaný“) s účinnosťou od 01.04.2024.

Administratívne konanie

3. Žalobca žiadosťou zo dňa 12.10.2021 požiadal o poskytnutie peňažného príspevku na opatrovanie posudzovanej osoby. Prvostupňový správny orgán vyhotovil v konaní pred správnym orgánom lekársky posudok zo dňa 07.01.2022, so záverom, že posudzovaná osoba je zdravotne ťažko postihnutá s mierou

funkčnej poruchy v porovnaní so zdravou fyzickou osobou v rozsahu 60%, so stanovenou diagnózou toxickej encefalopatie s kvadraparetickým postihnutím s dominujúcim pancerbellarným syndrómom etylgenézy a syndrómom závislosti od alkoholu. Záver lekárskeho posudku bol taký, že posudzovaná osoba bola posúdená ako osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, vyžadujúca parkovací preukaz a je odkázaná na sprievodcu. Obdobne vyhotovený komplexný posudok zo dňa 02.02.2022 určil stupeň odkázanosti posudzovanej osoby na pomoc inej fyzickej osoby v hodnotení podľa Barthelovo indexu v stupni VI. s počtom bodov 15, s termínom opätovného posúdenia dňa 31.03.2023. Následne bol vyhotovený potvrdzujúci lekársky posudok zo dňa 20.05.2023, ktorý potvrdil závery lekárskeho posudku zo dňa 02.02.2022. Uvedené konanie nie je predmetom súdneho prieskumu, správny súd ho uviedol na dokreslenie celej genézy preskúmaného prípadu.

4. Žalobca žiadosťou zo dňa 18.09.2023 požiadal prvostupňový správny orgán o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu - kúpu motorového vozidla, úpravu osobného motorového vozidla - montáž presadacieho zariadenia. Na základe žiadosti žalobcu, bola posudzovaná osoba opätovne posúdená, vyhotovil sa lekársky posudok zo dňa 27.11.2023 so záverom stanovenej diagnózy toxickej encefalopatie s kvadraparetickým postihnutím s dominujúcim pancerbellarným syndrómom etylgenézy a syndrómom závislosti od alkoholu, s mierou funkčnej poruchy v porovnaní so zdravou fyzickou osobou v rozsahu 60 % a ktorý určoval stupeň odkázanosti posudzovanej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa Barthelovo indexu na II. stupeň s počtom bodov 90. Uvedený záver sa prevzal aj do komplexného posudku zo dňa 03.03.2024.

5. Prvostupňový správny orgán, na podklade komplexného posudku zo dňa 03.03.2024, vydal prvostupňové rozhodnutie zo dňa 07.03.2024, v ktorom s účinnosťou od 01.04.2024 odňal žalobcovi peňažný príspevok na opatrovanie posudzovanej osoby a zastavil jeho výplatu od 01.04.2024. Svoje rozhodnutie zdôvodnil práve novým komplexným posudkom zo dňa 03.03.2024, podľa ktorého posudzovaná osoba dosahovala II. stupeň odkázanosti podľa Barthelovo indexu s počtom bodov 90 s poukazom na prílohu č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 448/2008 Z.z.).

6. Voči prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie zo dňa 21.03.2024, ktoré odôvodnil tým, že posudzovaná osoba nie je sebestačná, jeho pohybová schopnosť je obmedzená, sebestačnosť má posudzovaná osoba len v sediacej polohe a celú starostlivosť o domácnosť zabezpečoval žalobca ako rodič posudzovanej osoby. Žiadal prehodnotiť lekársky záver a zmenu rozhodnutia.

7. Žalovaný vydal žalované rozhodnutie zo dňa 26.06.2024, v ktorom zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie. V rámci odvolacieho konania bol vyhotovený lekársky posudok zo dňa 10.06.2024, ako i komplexný posudok zo dňa 24.06.2024, podľa ktorého bola zvýšená miera funkčnej poruchy posudzovanej osoby na rozsah 70 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Zároveň v rámci odvolacieho konania bol vyhotovený lekársky posudok, kde došlo k preklasifikovaniu zdravotného postihnutia posudzovanej osoby s diagnózou chronické komplikácie cukrovky a prehodnotený stupeň odkázanosti posudzovanej osoby podľa Barthelovo indexu v stupni II. s počtom bodov 95, teda posudzovaná osoba nebola odkázaná na opatrovanie inej fyzickej osoby.

Konanie pred správnym súdom

8. Voči žalovanému rozhodnutiu podal žalobca správnu žalobu, ktorú odôvodnil tým, že rozhodnutie žalovaného bolo nezákonné, nedostatočne zdôvodnené, formalistické. Žalobca mal za to, že žalovaný nesprávne právne vec posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav. Žalobca namietal, že žalovaný vykonal posudkovú činnosť prostredníctvom telefonického rozhovoru a neskúmal komplexný stav žalobcu v domácnosti a pri výkone jeho základných činností. Žalobca poukázal na to, že posudzovaná osoba trpí ochorením s nepriaznivou prognózou, zmena k lepšiemu je nepravdepodobná. Mal za to, že je nelogické, aby príspevok na opatrovanie poberala iná fyzická osoba, ktorá nepozná špecifiká opatrovanej osoby, tak ako ho pozná žalobca. Žalobca bol toho názoru, že dokáže poskytnúť posudzovanej osobe potrebný rozsah činností. V podanej správnej žalobe poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. sp.zn. 9Sžso/57/2008 zo dňa 30.10.2008, ako i rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 9Sžsk/123/2017 zo dňa 26.09.2018. Správnu žalobu odôvodnil aj tým, že peňažný príspevok na opatrovanie nie je závislý na prípadných výdavkoch posudzovanej osoby, je v

konštantnej výške a je fakticky odmenou rodinného príslušníka, ktorý bezodplatne opatruje posudzovanú osobu. Žiadal zrušiť ako prvostupňové, tak i žalované rozhodnutie a priznať právo na náhradu trov konania.

9. Žalovaný k správnej žalobe podal vyjadrenie podaním zo dňa 07.11.2024, v ktorom uviedol, že posúdenie splnenia hmotnoprávných podmienok pre konkrétny peňažný príspevok na opatrovanie je predovšetkým odbornou medicínskou otázkou, nejde len o formálne právne posúdenie, ale špecializované odborné posúdenie zdravotného stavu a z nich vyplývajúcich sociálnych dôsledkov pre posudzovanú osobu. Lekársku posudkovú činnosť vykonal lekár, ktorý získal odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných činností v obore posudkové lekárstvo a práve on je kompetentný na základe doložených lekárskejších správ zhodnotiť odkázanosť na opatrovanie. Závery odborných lekárov mali pre posudkového lekára len odporúčajúci charakter. Žalobca dosahoval v hodnotení podľa Barthelovo indexu podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. stupeň odkázanosti II., s počtom bodov 95, teda bol odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby len v rozsahu 2- 4 štyroch hodín denne, čím sa ani len nepriblížil k stupňu odkázanosti V. a VI., kedy je odkázanosť na pomoc inej fyzickej osoby v rozsahu 8 až 12 hodín a viac. Vo vzťahu k námietke, že posudzovaná osoba nebola osobne posúdená posudkovým lekárom, žalovaný uviedol, že posudkový lekár môže predvolať posudzovanú osobu len, ak má pochybnosti o správnosti diagnostického záveru alebo je potrebné overiť objektívnosť alebo úplnosť diagnostikovaných záverov. Povinnosť pozvať fyzickú osobu na posúdenie jej zdravotného stavu má posudkový lekár len v prípade, ak fyzická osoba o to písomne požiada, čo sa v danom prípade nestalo. Žalovaný mal za to, že žalobca na základe zistení a podkladov na rozhodnutie, nespĺňal zákonom stanovené podmienky pre ďalšie poskytovanie peňažného príspevku na opatrovanie a preto musel zastaviť jeho výplatu. Podľa žalovaného, žalobca neuviedol konkrétne dôvody, prečo lekárskejší posudok nebol objektívny a prečo mal byť v rozpore s diagnostikovanými závermi a predloženými lekárskejšími nálezmi. Vo veci bolo vyhotovené zo strany posudkového lekára posúdenie označené ako vyjadrenie k žalobe zo dňa 17.10.2024, ktorého uvádza, že posudzovaná osoba dosahovala II. stupeň odkázanosti na pomoc druhej fyzickej osoby podľa Barthelovo indexu s počtom bodov 95. Žalovaný mal za to, že odňatie príspevku na opatrovanie bolo opodstatnené, nakoľko žalobca už nebol odkázaný na rozsah opatrovania ako doposiaľ. Žalovaný zotrval v závere a považoval prvostupňové rozhodnutie ako i žalované rozhodnutie za správne a zákonné, žalobu navrhol zamietnuť.

10. Žalobca sa k podanému vyjadreniu žalovaného v lehote stanovenej správny súdom nevyjadril(nepodal repliku), vyjadrenie žalovaného mu bolo preukázateľne doručené dňa 21.12.2024.

11. Správny súd v danej veci rozhodol bez nariadenia pojednávania, rozsudok dňa 07.07.2025 verejne vyhlásil podľa § 137 ods. 2 SSP, po splnení zákonnej podmienky podľa § 124 ods. 3 SSP a podľa § 137 ods. 4 SSP, keďže žalobca v žalobe a ani žalovaný vo svojom vyjadrení nežiadali nariadenie pojednávania, a súčasne nenastal ani jeden zo zákonných dôvodov na nariadenie pojednávania. Správny súd v danej veci nevykonával žiadne dokazovanie, ktoré by zohľadňoval ako podklad pre svoje rozhodnutie a s ktorým by mal oboznámiť účastníkov konania. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli Správneho súdu v Košiciach dňa 21.05.2025.

Relevantné právne predpisy

12. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

13. Podľa § 134 ods. 1 SSP je správny súd viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak nie je ďalej ustanovené inak. Výnimky z tohto všeobecného pravidla sú vymedzené v § 134 ods. 2 SSP, pričom medzi tieto výnimky patrí aj správna žaloba v sociálnych veciach podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, ak je žalobcom fyzická osoba.

14. Podľa § 135 ods. 1 SSP na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

15. Podľa § 199 ods. 1 písm. c) SSP sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.

16. Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení ku dňu vydania žalovaného rozhodnutia neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) lekárska posudková činnosť na účely tohto zákona je

- a) hodnotenie a posudzovanie zdravotného stavu, jeho zmien a porúch, ktoré podmieňujú zdravotné postihnutie fyzickej osoby,
- b) určovanie miery funkčnej poruchy,
- c) posudzovanie sociálnych dôsledkov v oblastiach kompenzácií, ktoré má fyzická osoba v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia,
- d) posudzovanie jednotlivých druhov odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- g) posúdenie potreby osobitnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.1)

17. Podľa § 11 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z.z. výsledkom lekárskej posudkovej činnosti je lekársky posudok, ktorý obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, závery k jednotlivým druhom odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím podľa § 14 a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak tento zákon neustanovuje inak. Vzor lekárskeho posudku je uvedený v prílohe č. 2.

18. Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby na účely tohto zákona, ak je odkázaná na osobnú asistenciu, opatrovanie alebo sociálnu službu podľa osobitného predpisu.9a)

19. Podľa § 14 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na opatrovanie, ak stupeň jej odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je V alebo VI podľa osobitného predpisu.10)

20. Podľa § 39 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z., účelom opatrovania je zabezpečiť pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím pri úkonoch sebaobsluhy, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri realizovaní sociálnych a vzdelávacích aktivít.

21. Podľa § 49 ods. 10 zákona č. 448/2008 Z.z. odkázanosť fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby na účely poskytnutia sociálnej služby sa posudzuje podľa prílohy č. 3. Pri posudzovaní odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby sa dosiahnuté body podľa prílohy č. 3 písm. A v prvom bode až dvanástom bode sčítajú. Stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a priemerný rozsah odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby v hodinách sa určí na základe celkového počtu bodov.

22. Podľa § 53 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z., na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní s odchýlkami uvedenými v odseku 2, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Podľa § 53 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z., ustanovenia § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní sa nevzťahujú na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze.

24. Podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku, správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav vecí a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

25. Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu vecí a musí obsahovať predpísané náležitosti.

26. Podľa § 199 ods. 3 SSP ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

27. Podľa § 191 ods.1 písm. d) SSP správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrení orgánu verejnej správy, ak je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.

Právny názor správneho súdu

28. Správny súd v Košiciach ako vecne a miestne príslušný správny súd v konaniach o žalobách v sociálnych veciach, po zistení, že správna žaloba bola podaná oprávnenou osobou, včas, preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného a postup, ktorý mu predchádzal (vrátane prvostupňového) nielen v rozsahu a dôvodov uvedených v žalobe, ale aj nad rozsah žalobných bodov, keďže sa jedná o správnu žalobu v sociálnych veciach fyzickej osoby, kedy správny súd nie je viazaný žalobnými bodmi v zmysle § 203 ods. 2 SSP a § 134 ods. 2 písm. d) SSP a v nadväznosti na jej dôvody a na požiadavky zákonnosti rozhodnutia vydaného orgánom verejnej správy, súdny prieskum zákonnosti napadnutého rozhodnutia zameral predovšetkým na posúdenie, či toto bolo vydané v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, či vychádza zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a či je jeho výrok dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený a dospel k záveru, že správna žaloba je dôvodná.

29. Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní. Úloha súdu v správnom súdnictve nie je nahrádzať činnosť orgánov verejnej správy pri zisťovaní skutkového stavu, ale len preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí, teda v tom, či príslušné orgány verejnej správy pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Úlohou súdu je posudzovať, či si orgán verejnej správy zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie obsahovalo zákonom predpísané náležitosti. Zákonnosť rozhodnutia je podmienená zákonnosťou postupu orgánu verejnej správy predchádzajúcemu vydaniu rozhodnutia (napríklad rozsudok NS SR sp. zn. 2Sžo/32/2014 z 28.09.2015).

30. Právnym posúdením je činnosť, pri ktorej sa zo skutkových zistení vyvodzujú právne závery a aplikuje sa konkrétna právna norma na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak sa nepoužil správny právny predpis alebo ak sa síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne sa interpretoval alebo ak sa zo správnych skutkových záverov vyvodili nesprávne právne závery. Na tomto mieste je vhodné uviesť, že súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musia smerovať k spravodlivému výsledku. Súdu prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická a formalistická aplikácia zákona bez ohľadu na zmysel a účel zákonom chráneného záujmu, nemôže priniesť absurdné následky a v prípade, že tomu tak je, aby takúto interpretáciu zákona odmietol a zvolil výklad v duchu zákona.

31. Predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie žalovaného, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, ktorým bol odňatí príspevok na opatrovanie s poukazom, že posudzovaná osoba, ktorú žalobca opatroval, je síce osobou s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 70 %, ale nedosahovala príslušný stupeň odkázanosti podľa Barthelovo indexu v zmysle prílohy č. 3 k zákonu č. 448/2008 Z.z., keď posudzovaná osoba, na ktorú žiadal žalobca príspevok, dosahovala iba II. stupeň odkázanosti s počtom bodov 90 (resp. 95).

32. Správny súd, tak ako to v úvodnej časti rozsudku uviedol pre komplexnosť a zdôvodnenie úvah súdu pri jeho právnom posúdení, zhrnul aj závery konania, na podklade ktorého bol priznaný príspevok na opatrovanie žalobcovi (toto konanie nebolo predmetom súdneho prieskumu). V pôvodnom konaní boli vydané 2 lekárske posudky a to zo dňa 07.01.2022 (na poklade vydaný komplexný posudok zo dňa 02.02.2022) a potvrdzujúci lekársky posudok zo dňa 20.05.2023. V rámci preskúmaného konania boli po krátkom časovom odstupe s poukazom na lekársky posudok zo dňa 20.05.2023, vydané 2 lekárske posudky a to lekársky posudok zo dňa 27.11.2023 (na poklade vydaný komplexný posudok zo dňa 03.03.2024) a lekársky posudok zo dňa 10.06.2024. Pričom lekársky posudok zo dňa 07.01.2022 (potvrdzujúci zo dňa 20.05.2023) a lekársky posudok zo dňa 27.11.2023 obsahuje pri rovnakej diagnóze (v rámci odvolacieho konania bola diagnóza čiastočne zmenená v posudku zo dňa 10.06.2024), rovnaký záver o miere funkčnej poruchy, obsahujú sa však diametrálne rozdielne závery vo vzťahu k stupni odkázanosti podľa Barthelovo indexu a rozdielny počet bodov.

33. Je potrebné poznamenať, že správny súd nemôže sám posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru, ktoré sú podkladom pre ustálenie záveru o miere funkčnej poruchy a jej rozsahu, musí rovnako, ako správne orgány vychádzať z lekárskeho posudku, vo vzťahu ku ktorým sa posudzuje relevantnosť ich záverov s prihliadnutím na všetky okolnosti. Lekársky posudok je jedným z dôkazov v správnom konaní, ktorý hodnotí orgán verejnej správy ako ktorýkoľvek iný dôkaz, pričom však nie je oprávnený posudzovať správnosť v ňom uvedených záverov, ale hodnotí iba to, či úvahy posudkového lekára zodpovedajú zásadám logiky a skutkovým záverom vyplývajúcim z dôkazov vykonaných orgánom verejnej správy. Konajúci orgán ho nemôže označiť ako nesprávny a nahradiť ho vlastným posúdením. Posudok, ktorý spĺňa požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti, a ktorý sa vysporiada so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, je spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. (Napríklad Rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR 6Ssk/15/2022). Správny súd uvádza že posudková činnosť lekárskeho posudku, ani ich závery, ide o odborné medicínske otázky, posudzuje ich však v rozsahu ako podkladu na rozhodnutie, teda či sú úplné, objektívne, logické a presvedčivé, a či ich závery nie sú v rozpore s nálezmi odborných lekárskeho vyšetrení (rozsudok NS SR sp. zn. 9Sžo/16/2014 zo dňa 28.10.2015). Rovnako to uviedol opakovane aj NSS SR v rozsudku sp.zn. 6Ssk/149/2023 zo dňa 30.07. 2024 cit. : „V tejto súvislosti najvyšší správny súd konštatuje, že posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a tým aj súvisiaceho zostatkového pracovného potenciálu je vecou výlučne odbornou - medicínskou, na ktoré súd nemá potrebné odborné znalosti. Vo veciach dôchodkového poistenia zdravotný stav a pracovnú schopnosť občanov posudzuje Sociálna poisťovňa vo forme lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia (§ 153 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 153 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z.) s tým, že konkrétne túto činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (§ 153 ods. 5 menovaného zákona). Výsledkom posudkovej činnosti je záver posudkového lekára o tom, či konkrétna fyzická osoba je, alebo nie je invalidná s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s tým, že táto miera poklesu sa určuje v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Závery posudkového lekára sú zachytené v lekárskej správe, súčasťou ktorej je odborný lekársky posudok vrátane jeho odôvodnenia, v ktorom posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru. Tento posudok je teda v konaní pred správnym súdom kľúčovým dôkazom, na ktorý je súd (vzhľadom na absenciu odbornej - medicínskej erudovanosti) odkázaný, a preto je nutné klásť dôraz na jeho jednoznačnosť, úplnosť, určitosť a presvedčivosť.“

34. V danom preskúmanom prípade, správny súd vzhliadol rozpor medzi lekárskeho posudkami za právne významný a v prípade takýchto rozporov, sa vidí žiaduce a nevyhnutné riadne odôvodnenie rozhodnutia, ako i záverov posudkového lekára v časti zmeny posúdenia stupňa odkázanosti, kedy závery sú diametrálne odlišné. Správny súd uvádza, že je možné prísť k odlišným záverom v rámci posudkovej činnosti, bežne sa to stáva, je však nevyhnutné, aby rozdielnosť v záveroch boli logickým spôsobom odôvodnené. Správny súd má za to, že v súdom preskúmanom prípade došlo k podstatnej zmene záverov v otázke odkázanosti posudzovanej osoby, kedy v pomerne krátkom čase, nastal pokles stupňa odkázanosti zo stupňa VI. na stupeň II. podľa Barthelovo indexu. Uvedené v tomto prípade je o to výraznejšie, pretože žalobcovi bol priznaný príspevok na opatrovanie, ktorý mu bol následne odňatý, bez bližšieho vysvetlenia.

35. Ak dôjde k podstatnej zmene posudzovanej osoby v otázke odkázanosti (čo nastalo v súdom preskúmanom prípade), pričom k nej môže dôjsť, napríklad v dôsledku plynutia času, kedy sa stav posudzovanej osoby výrazne zlepší, pričom v rámci zdôvodnenia rozhodnutia by táto skutočnosť mala byť uvedená a vysvetlené, že došlo k podstatnému zlepšeniu stavu posudzovanej osoby v dôsledku plynutia času(napríklad ide o ochorenie kedy sa očakáva zmena v dôsledku plynutia času a pod.) V danom prípade však časový interval je z pohľadu súdu pomerne krátky, a nie je žiadnym spôsobom vysvetlené, prečo za tak krátky čas došlo k výraznej zmene, zlepšeniu stavu odkázanosti posudzovanej osoby. Sám žalobca uvádza, že stav posudzovanej osoby je naďalej bez zlepšenia. Zmena, ktorá nastala v prehodnotení stupňa odkázanosti mohla nastať aj v dôsledku iných objektívnych príčin, napr. použitie novších lekárskeho metód, odborných vyšetrení, podstúpenie špecializovanej liečby, kedy závery pri vypracovaní jednotlivých lekárskeho posudkov sa môžu líšiť. Dôvody, pre ktoré súd uviedol možne zmeny sú len informatívne a slúžia ako príklad (dôvodov môže byť nepochybne viac). Je však žiaduce, aby boli uvedené, aby účastník, tak i súd sa mohol s nimi oboznámiť.

36. Správny súd taktiež nepopiera, že pri opätovnom posúdení osoby iným posudkovým lekárom môže dôjsť k odlišnému záveru, aký bol záver lekárskeho posudku vyhotoveného predchádzajúcim posudkovým lekárom, je nevyhnutné, aby posudkový lekár v takom prípade objektívne zdôvodnil, prečo došiel k iným záverom, ako v predchádzajúcom posúdení (najmä ak je časový interval pomerne krátky). Práve atribút preskúmateľnosti rozhodnutia, ako i podkladu na rozhodnutie, akým lekársky posudok a následne komplexný posudok nepochybne je, je nesmierne dôležitý. Účastník konania má právo sa dozvedieť, z akých dôvodov došlo k podstatnej zmene okolností a teda následne, aj k zmene rozhodnutia, najmä ak sa zasahuje do už priznaných práv, kedy mu je odňatý príspevok na opatrovanie v dôsledku zmeny okolností. Lekársky posudok zo dňa 27.11.2023 (ako i posudok v odvolacom konaní zo dňa 10.06.2024) vo vzťahu k pôvodným posudkom trpia práve vadou nepreskúmateľnosti, čím je následne aj postihnuté samotné rozhodnutie, nakoľko žalovaný prevzal tento lekársky posudok ako celok do žalovaného rozhodnutia.

37. Správny súd si je vedomý, že uvedený postup môže predstavovať ďalšiu administratívnu záťaž pre správne orgány, na druhej strane však ide o rozhodovanie o právach osôb s ťažkým zdravotným postihnutím (resp. osôb, ktoré poskytujú starostlivosť týmto osobám), preto je nevyhnutné v týchto konaniach náležite postupovať, zistiť objektívne skutkový stav veci, zadovážiť si dostatok podkladov na rozhodnutie a záver riadne zdôvodniť.

38. Jedným z imanentných predpokladov činnosti správneho súdu je danosť atribútu preskúmateľnosti správneho aktu a požiadavky na určitú kvalitu i kvantitu dôvodov v ňom obsiahnutých. Je potrebné mať na pamäti, že odôvodnenie rozhodnutia plní niekoľko funkcií. Predovšetkým má presvedčiť účastníkov o správnosti postupu správneho orgánu ako i o zákonnosti jeho rozhodnutia. Tým sa napĺňa jedno zo základných pravidiel konania – posilňovať dôveru občana v správnosť rozhodovania správnych orgánov. Ďalšou funkciou je kontrolná funkcia, predovšetkým tých orgánov, ktoré budú rozhodnutie prípadne preskúmať. Presvedčivé odôvodnenie tak môže zamedziť zbytočnému uplatňovaniu opravných prostriedkov. Ak atribút preskúmateľnosti odôvodnenia správneho aktu orgánu verejnej správy nenapĺňa, potom správny súd nemôže správny akt (či už má formu rozhodnutia alebo opatrenia) preskúmať, nemôže si správny súd na záveroch správneho orgánu vybudovať svoje úvahy o veci a ani účastníci proti nemu nemôžu náležite formulovať žalobné námietky. Preskúmateľnosť správneho aktu orgánu verejnej správy je predpokladom predovšetkým pre to, aby sa účastník mohol domáhať svojich práv na správnom súde, ak taký predpoklad nie je naplnený, nemôže práve z tohto dôvodu správny akt obstať. Správny súd súčasne konštatuje, že právo účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia, t. j. také odôvodnenie, v ktorom sa správny orgán vysporiada s podstatnými námietkami účastníka vo veci, je jednou zo záruk spravodlivého procesu, a tak aj predpokladom zachovania princípov právneho štátu. Pri hodnotení preskúmateľnosti správneho rozhodnutia, je potrebné aplikovať v zásade rovnaké princípy, ako pri posudzovaní preskúmateľnosti súdnych rozhodnutí vychádzajúc z princípov právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR) a práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 Ústavy SR).

39. V zmysle právneho názoru vyjadreného v rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2/Sžo/112/2015 okrem popisu skutkových zistení má odôvodnenie správneho rozhodnutia obsahovať rozbor jednotlivých dôkazov a ostatných podkladov pre rozhodnutie, reakciu na pripomienky a návrhy účastníkov konania, na ich vyjadrenia k podkladom rozhodnutia a závery o tom, ktoré skutočnosti správny orgán považuje za nepochybne zistené, ako posúdil správny orgán ich právny význam a zdôvodnenie použitia právnej normy.

40. Vo vzťahu k ostatným námietkam, správny súd uvádza, že ďalšie námietky posudzoval len v kontexte k nosnej vade konania a to nepreskúmateľnosti rozhodnutia v časti odlišných lekárskeho záveroch vo vzťahu k posudzovaniu stupňa odkázanosti posudzovanej osoby, pretože posúdenie stupňa odkázanosti je kľúčová otázka majúca vplyv na ďalšie rozhodnutie správneho orgánu vo vzťahu k nároku na príspevok na opatrovanie, ktorý bol odňatý žalobcovi.

41. V ďalšom konaní úlohou žalovaného bude náležite sa vysporiadať so závermi v lekárskeho posudkoch a riadne zdôvodniť zmenu stavu odkázanosti posudzovanej osoby. Správny má za to, že postačuje zrušenie len žalovaného rozhodnutia, pričom na žalovanom bude, či nápravu vykoná v rámci odvolacieho konania alebo prípadným zrušením prvostupňového rozhodnutia a vrátením veci prvostupňovému správneho orgánu.

42. Úlohou správneho súdu nie je dopĺňať argumentáciu žalovaného, ale je posudzovať, či si orgán verejnej správy zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie obsahovalo zákonom predpísané náležitosti ale je posudzovať zákonnosť a odôvodnenosť rozhodnutia, či toto rozhodnutie korešponduje s administratívnym spisom.

43. Podľa § 119 SSP v znení účinnom v rozhodnom čase správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak. Správny súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia alebo na rozhodnutie vo veci.

44. Podľa § 119 SSP správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak.

45. Z uvedených dôvodov preto správny súd žalobnému návrhu súd vyhovel, rozhodnutie žalovaného podľa § 191 ods.1 písm. d) SSP zrušil.

46. Podľa § 163 SSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva na správnom súde.

47. Podľa § 167 SSP správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech

48. O trovách konania súd rozhodol podľa § 167 SSP tak, že priznal ich náhradu žalobcovi v celom rozsahu, ktorý bol v konaní úspešný voči žalovanému. O výške priznaných trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia v tejto veci samej (§ 175 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať na Správnom súde v Košiciach v lehote jedného mesiaca od doručenia tohto rozsudku. Zmeškanie uvedenej lehoty nemožno odpustiť. (§ 443 ods. 1 a 5 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP (ktorému správnomu súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania) uviesť:

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). (§ 445 ods. 1 SSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správnomu súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g) až i) SSP sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom (§ 440 ods. 2 SSP).

V kasačnej sťažnosti nemožno uplatňovať nové skutočnosti a dôkazy okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podanej kasačnej sťažnosti (§ 441 SSP).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Kasačná sťažnosť nemá odkladný účinok, ak SSP neustanovuje inak (§ 446 ods. 1 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Uvedená povinnosť neplatí, ak:

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci. (§ 449 ods. 1, 2 SSP).